

Σώπα σώπα, κυρὰ ξαθή, τί σ' ἔχω φιλημένη
'ς τὸ στήθος καὶ 'ς τὸ μάγουλο καὶ 'ς τὸ δαχτυλοφρύδι
Σαμακόβ.

γαϊτανοφρυδοῦσα ἐπίθ. θηλ. σύννηθ. γαϊτανου-
φρυδοῦσα βόρ. ιδιῶμ. γατανοφρυδοῦσα Ἰων. (Ἐρυθρ.)
Κύπρ. Χίος κ. ἄ. γατανοβρυδοῦσα Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαϊτάνι καὶ φρύδι καὶ τῆς παρα-
γωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν
Ἀθηνᾶ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα φρύδια κανονικὰ καὶ λεπτὰ καθὼς γαι-
τάνι, γαϊτανοφρύδα ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Καὶ μὴ κοκκινομάγουλη καὶ γαϊτανοφρυδοῦσα
ρίχνει τὴ μπόλγα χαμηλὰ καὶ σκέπασε τὸ φρύδι
Πελοπν. (Βασαρ.)

Δὲν ἔχουν ἰδοῦν τὰ μάτια μου τέτοια μαυροματουῦσα,
τέτοια δαχτυλιδόστομη καὶ γαϊτανοφρυδοῦσα
Κέρκ.

Κόρη ξαθομαλλοῦσα μου καὶ γατανοφρυδοῦσα,
μέσα 'ς τὸν Ἄδη κείτσαι πέντε μερῶ λοχοῦσα
Ἐρυθρ.

Γιὰ σου, μηλζὰ μου κόττινη τῶα γατανοφρυδοῦσα,
τῶ' ἐσ' ὅταν ἐγεννήθηκες οὐλ-λα τὰ δέντρ' ἀθκυῖσαν
Κύπρ. Πβ. γαϊτανοφρυδοῦσα, γαϊτανοφρύδης.

γαϊτάνωμα τό, Πελοπν. (Πάτρ.) κ. ἄ. — Λεξ. Αἰν.
Δημητρ. γαϊτάνουμα Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω.

1) Διακόσμησις ἐνδύματος με γαϊτάνι ἐνθ' ἄν. 2)
Κόσμημα ἐνδύματος με γαϊτάνι ἐνθ' ἄν.: Φρ. Φρέσκα
χρόνια καὶ παλαιὰ γαϊτανώματα (ἐπὶ προσώπου ἀπροόπτως
ἐμφανιζομένου μετ' ἀπουσίαν μακροῦ χρόνου, συνών. φρ.
σάν τὰ χιόνια) Πελοπν. (Πάτρ.)

γαϊτανώνω πολλαχ. γαϊτανώνου πολλαχ. βόρ. ιδιῶμ.
γαϊτάνωνω Πόντ. (Κερασ. Σταυρ.) Μετοχ. καϊτανωμένος
Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. γαϊτάνι.

1) Ποικίλλω, κοσμῶ ἔνδυμα ἢ ἄλλο τι με γαϊτάνι
πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. Τραπ.): Γαϊτανώνω
τὸ φουστάνι. Μετοχ. καϊτανωμένος ὡς ἐπιθετικὸς προσ-
διορισμὸς ἀετοῦ ἄνευ ὀρισμένης σημασίας ἐν ἄσμ.

Τρεῖσοι ἄγτοί, τρεῖσοι ἄγτοί, τρεῖσοι καϊτανωμένοι,
ἔγκαν φαεῖν, ἔγκαν ποτήν, κάθουν καὶ τρών καὶ πίν'νε
Πόντ. (Τραπ.) β) Παθ. πλαισιώνομαι Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Σκυρ. κ. ἄ.: Ἄσμ.

Ἀφόντες ἐχτίστ' ὁ οὐρανὸς τσ' ἐθεμελιώθη ὁ κόσμος
τσ' ἐγαϊτανώθη ἢ θάλασσα τριγῦρο με τὴν ἄμμο,
τότε ἀγάπα ὁ νῆος τὴ νῆα τσ' ἢ μάννα του δὲ θέλει
Σκυρ. 2) Μεταφ. πείθω, καταφέρω τινὰ νὰ κάμῃ τι
πρὸς τὸ συμφέρον μου Σάμ.: Κοίταξι νὰ τοὺν γαϊτανώσης.

γαϊτανωτής ὁ, (Νέα Ἑστία 11, 5)

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω.

Ράπτης εἰδικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὴν διακόσμησιν
ἐνδύματος με γαϊτάνι.

γαϊτανωτός ἐπίθ. πολλαχ. γαϊτανωτός Κῶς.

Ἐκ τοῦ ρ. γαϊτανώνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ωτός.

Ὁ κεντημένος ἢ κοσμημένος με γαϊτάνι: Γαϊτανωτὸ
φουστάνι.

γαῖττα ἡ, Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Παξ.
Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Βλαστ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gavetta* = πινάκιον ξύλινον
ἐν τῷ ὁποίῳ τρώγουν οἱ ναῦται πλοίου.

1) Μονόξυλον μικρὸν Στερελλ. (Αἰτωλ.) 2) Πλοιά-
ριον ἀλιευτικὸν ἱστιοφόρον Ζάκ. Ἡπ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κε-
φαλλ. Παξ. — Λεξ. Βλαστ.

γαῖττίτσα ἡ, Πελοπν. (Μεσο.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. γαῖττα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ίτσα.

Μικρὰ γαῖττα, ὁ ἰδ. Συνών. γαῖττοπούλλα.

γαῖττομάννα ἡ, Ἰθάκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. γαῖττα καὶ μάννα.

Μεγάλῃ γαῖττα, ὁ ἰδ.

γαῖττοπούλλα ἡ, Κέρκ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. γαῖττα διὰ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -πούλλα.

Γαῖττίτσα, ὁ ἰδ.

γαλὰ ἐπιφών. Θράκ. (Μάδυτ.)

Λέξις πεποιημένη.

Λέγεται κατ' ἐπανάληψιν γαλὰ γαλὰ ὑπὸ τῶν μητέ-
ρων ὡς λέξις παιδική πρὸς τὰ τέκνα των, ὅταν θέλουν
νὰ τὰ λούσουν.

γάλα τό, κοιν. γάαλα Σέριφ. γάλαν Ἰκαρ. Κύπρ.
Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Πλάταν. Σάντ.
Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.) Ρόδ. γάλας Ἀθῆν. (παλαιότη.) Εὐβ.
(Ἀνδρων. Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Ἰων. (Καρσμπ.) Κῶς Λυκ.
(Λιβύσσ.) Μέγαρ. Μεγίστ. Προπ. (Κύζ.) Σκυρ. Σύμ. Χίος
(Καρδάμ. Πυργ.) κ. ἄ. γάλα Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Μα-
λακ.) γάονα Νάξ. (Βόθρ. Σκαδ.) ἄονα Νάξ. (Βόθρ.)
ἄονα Νάξ. (Κορων. Φιλότ.) ἄαλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄα
Νάξ. γά Καπ. (Φάρας.) Τσακων. βάλα Κάρπ. Γε-
νικ. τοῦ γαλάτου καὶ γαλατιοῦ κοιν. Πληθ. γάλιτα Πόντ.
(Ὁφ.) γάλ'τα Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. οὖσ. γάλα. Τὸ γάλας κατ' ἀναλογ. τοῦ κρέας
κατὰ ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 442 καὶ 462. Ὁ τύπ. καὶ μεσν.
Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 597 (ἐκδ. Wagner 161) «ἀκόμη
καὶ τὸ γάλας μου μεῖζον τοῦ ἐδικοῦ σου».

1) Τὸ ἐκ τῶν μαστῶν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν μαστο-
φόρων ζώων ἐκκρινόμενον θρεπτικὸν λευκὸν ἢ ὑποκίτρι-
νον ὑγρὸν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Μαλακ.
Φάρας.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Σάντ.
Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἀσπρο σάν τὸ γάλα (ἐπὶ
πράγματος λευκοτάτου). Γάλα τοῦ κουτιοῦ (τὸ ἀποστειρω-
μένον καὶ συμπυκνωμένον) κοιν. || Φρ. Τὸ στόμα του μυ-
ρίζει ἀκόμα γάλα (ἐπὶ τοῦ μικροῦ τὴν ἡλικίαν καὶ ἀπεί-
ρου). Ἀρνί - μωσκάρι τοῦ γάλατος (τὸ θηλάζον ἔτι). Πο-
δαράκια τοῦ γαλάτου ἀρνῆσια (ποδαράκια μικροῦ ἀρνιοῦ).
Μέλι γάλα (ἐπὶ συμφυλίωσης ἢ ἄκρας συμπνοίας, οἷον:
ἔγιναν μέλι γάλα ἢ ἔγιναν ὅλα μέλι γάλα, εἶναι ὅλα μέλι
γάλα, τὰ βρῆκα ὅλα μέλι γάλα κττ.) Ἐφτυσα ἢ μαρτύρησα
τῆς μάννας μου τὸ γάλα (ἐταλαιπωρήθην πολὺ). Τοῦ πουλ-
λιοῦ τὸ γάλα (ἐπὶ σπανίων καὶ πολυτίμων ἐδεσμάτων,
συνών. ἀρχ. «ὀρνίθων γάλα»). Σὰν τὴ μνῆγα μέσ' 'ς τὸ γάλα
(ἐπὶ πράγματος ἀναρμόστου) κοιν. Ἀνθρώπος τοῦ γάλα-
τος (πεπαισμένως ἐπὶ ἀνθρώπου λεπτοφυοῦς, ὅχι χειρο-
δυνάμου) πολλαχ. Χοντρὸ γάλα (τὸ περιέχον πολὺ βούτυ-
ρον, τὸ παχὺ) Πελοπν. (Μαζαίικ.) Πήζω τὸ γάλα (τυρο-
κομῶ) αὐτόθ. Ἀρνί ἀπ' τοῦ γάλα (τὸ θηλάζον ἔτι) Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.) Χυμένον γάλα (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀναξίου καὶ
εὐτελοῦς) Εὐβ. (Στρώπον.) Τὸν ἔσφιξαν τὰ γάλατα (ἐπὶ τοῦ



λίαν βιαστικοῦ, ἐκ μεταφ. τῆς θηλαζούσης αἰγὸς βιαζομένης μετὰ τὴν βοσκὴν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς θηλασμόν Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) Ἡ θάλασσα εἶναι γάλα (ἀφρώδης ἐκ τῆς τριχυμίας) Κύθηρ. Ὅτ' τὰ γάλατα (εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς τυροκομίας) Αἰτωλ. Μπαίνει 'ς τὸ γάλα (ἐπὶ τοῦ συμμετέχοντος εἰς κέρδος ἐκ μεταφ. τῶν πρὸς τυροκομίαν συνεταιριζομένων ποιμένων) Κρήτ. Σινίζει τοῦ γαλάτου (ἀποπνέει ὁσμὴν ὀξίνου γάλακτος) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἀρμέγω ἓνα γάλα τὴν ἀγελάδα - τὴν κατοῖκα κττ. (ἄπαξ τῆς ἡμέρας) Σῦρ. Μοῦ κόλλησε σὰ δῆς μάννας μου τὸ γάλα (ἐπὶ πράγματος καταστάντος ἰσχυρῶς ἐπιθυμητοῦ) Κρήτ. Ἐγὼ 'χου τοῦ γάλα (ἐμὲ εὐνόησεν ἡ τύχη) Λέσβ. || Παροιμ. Κάηκε 'ς τὸ γάλα, φουῶ καὶ τὸ γιανούρι (ἐπὶ ἀνθρώπου παθόντος καὶ προφυλαττομένου καὶ ὅπου οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος) κοιν. Κε ἀπὸ τῆ στέρφα γίδα βγάξει γάλα (ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ νὰ κερδίσῃ ὅθεν δὲν ἐλπίζει τις) πολλαχ. Ἀσ' σὸν ἀρνικὸν τὸ γαῖδαρον γάλαν ἐβγάλλ' καὶ παίρ' (ἀπὸ τὸν ἀρσενικὸ γαῖδαρο βγάξει καὶ παίρνει γάλα, συνών. τῇ προηγουμένῃ) Χαλδ.

Ἄλλα εἶν' τ' ἄλλα | καὶ ἄλλο τῆς Παρασκευῆς τὸ γάλα (ἐπὶ πραγμάτων καὶ περιστάσεων διαφορωτάτων) σύνηθ. || Γνωμ.

Τοῦ γάλα τρέφει τοῦ πιδι καὶ οὐ ἥλιους τοῦ μονοκάρ' καὶ τοῦ κρασί τοῦ γέρουντα τοὺν κάνει παλληκάρ' Μακεδ. (Βέρ.) || Ἄσμ.

Οἱ εἰς ἀλέθουν μὲ νερό καὶ οἱ εἰς μὲ τὸ γάλα καὶ 'ς τὸν ἀφρό τοῦ γαλατιοῦ τρία κοράσια πλένουν Πελοπν. (Πάτρ.)

Ἀσπρη 'σαι σὰ δὰ γάλατα ποῦ βγάνουν οἱ προβάτες, ξεχωριστὴ 'σ', ἀγάπη μου, ἀπὸ σοῖ μαυρομμάτες Κρήτ. || Ἐν συνεφ. μὲ τὸ ἐπίθ. γλυκὺς Κύπρ. (Λεμεσ. Πάφ.) Πόντ. (Πλάταν. Τρίπ.): Γλυκὺν γάλαν Πλάταν. Τρίπ. Γλυτὸν γάλαν Λεμεσ. Πάφ. Ὁ πληθ. Γάλατα τοπων. Ἡπ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. γάλαν ὄξινον τὸ κοινὸν γιανούρι Κύπρ. (Λεμεσ. Πάφ.) γ) Τὸ ὀξύγαλα, τὸ γιανούρι Θράκ. (Σιρέντζ.) Πόντ. (Πλάταν. Τρίπ.) δ) Ὑπὸ τὸν τύπ. τῆς παραμάννας τὸ γάλα, τὰ λευκὰ στίγματα τῶν ὀνύχων Θράκ. (Κασταν.) 2) Ὁ γαλακτώδης ὁπὸς φυτῶν καὶ καρπῶν κοιν.: Φρ. Εἶναι 'ς τὸ γάλα τοὺς τὰ στάρια (δὲν ἔχει πῆξει ἀκόμη ὁ καρπὸς) κοιν. Ἀπὸ τῆς συκῆς τὸ γάλα (ἐπὶ συγγενείας λίαν ἀπομακρυσμένης ἢ ἀνυπόφορου) πολλαχ. || Ἄσμ.

Φίδια μοῦ μαγερέψανε μὲ τῆς συκῆς τὸ γάλα γὰ νὰ τὰ φάγω ν' ἀρνηθῶ τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 3) Τὸ διάλυμα τῆς ἀσβέστου Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τοῦ πέρασα γάλα τοῦ σπῖτ' (τὸ ἄσπρισα).

γάλα ἡ, Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα. Διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ γένους πβ. τὸ στόμα καὶ ἡ στόμα κττ.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀραβοσίτου ἐν τῇ πρώτῃ γαλακτώδει συστάσει τῆς.

γαλά ἡ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάλα.

Ο καιρὸς καθ' ὃν ἀμέλγονται τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγες.

γαλάγρα ἡ, Μακεδ. (Κοζ.) — Λεξ. Κομ. Μπριγκ. γαλάγρα Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Γαζ. (λ. ἐκ-πισστήριον).

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. γαλεάγρα = παγὶς δι' ἧς συλλαμβάνονται γαλαί. Διὰ τὸν παρεκτεταμένον τύπ. γαλάγρα πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 309.

1) Ἐργαλεῖον τῶν πεταλωτῶν Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Κομ. Μπριγκ. Συνών. ντανάλα. 2) Πισστήριον τῶν βιβλιοδετῶν Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ. Κοζ.) 3) Πισστήριον ἐλαιοτριβείου Μακεδ. (Βελβ. Καταφύγ.) — Λεξ. Γαζ.

γαλάδερφος ὁ, Ἡπ. κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 412 γαλάδερφος Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀδερφός.

Ὁ υἱὸς τῆς τροφοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς γαλουχηθὲν ξένον βρέφος.

γαλαετός ὁ, Μακεδ. (Βέρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάλα καὶ ἀετός.

Ὁρνεον μέγα λευκόν.

γαλαζάγκαθο τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος καὶ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Ὁνομα ἀκάνθης μὲ ἄνθη κυανᾶ.

γαλαζγίζω Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος.

Γίνομαι ὑποκύανος: Ἐγαλάζισε νὰ κλαίῃ τὸ παιδί. Συνών. γαλαζεῦω, γαλαζώνω 1 β.

γαλαζένιος ἐπίθ. ΣΜαρτζώκ. Ποιήμ. 23.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος μετασχηματισθέντος κατὰ τὰ εἰς -ένιος ἐπίθετα.

Γαλάζιος, ὁ ἰδ.: Ποιήμ.

Ἀφήστε νὰ περάσω | τὰ γαλαζένια μάκρη,

νὰ τρέξω ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη | γὰ νὰ 'βρῶ τὸ Θεό.

γαλαζεῦω Θράκ. (Σηλυβρ. Τζετ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γαλάζιος.

Γαλαζγίζω, ὁ ἰδ.: Ἡ λεχοῦσα, ὅταν τσαλαπατηθῇ, δὲ μπορεῖ νὰ πάρῃ ἀνάσα, γαλαζεῦνε τὰ χεῖλη καὶ τὰ νύχια τῆς.

γαλαζιοκίτρινος ἐπίθ. ΣΣκίπης ἐν Ν. Ἐστ. 19 (1936) 386. γαλαζιοκίτρινος Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τῶν ἐπίθ. γαλάζιος καὶ κίτρινος.

Ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ κίτρινον ἢ ὁ ὢν κυανοῦς καὶ κίτρινος.

γαλάζιος ἐπίθ. κοιν. γαλάζιους βόρ. ἰδιώμ. γαλάζιος Κρήτ. Τῆλ. κ. ἀ. — Λεξ. Δημητρ. γαλάζιος Ἡπ. (Ζαγόρ.) Σάμ. κ. ἀ. γάλαζους Μακεδ. γαλάτζιος Σίφν. γαλαζὸς Λεξ. Βλαστ. 348.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. γαλάζιος κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐκ τοῦ γαλαίζος παρὰ τὴν μετοχ. γαλατίζον τοῦ ρ. γαλατίζω, ὁ ἀπὸ τοῦ μεταγν. οὐσ. κάλαῖς = πολύτιμος λίθος κυανοῦ χρώματος πρασινίζοντος. Ἀχμέτ Ὀνειροκρ. κεφ. 217, 20 «οὐσίον γαλατίζον ἢ βένετον». Πβ. Δουκ. (λ. καλλάινος), Κορ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. Πάρεργ. τόμ. 4, 131 καὶ Λεξ. Liddell - Scott - Κωνσταντινίδου (λ. κάλαῖς). Τὸ γαλάζος κατ' ἀπώλειαν οὐρανώσεως τοῦ ζ. Τὸ γάλαζους ἐτονίσθη κατὰ τὰ χρωμάτων δηλωτικὰ ἐπίθ. κίτρινος, κόκκινος, πράσινος, τὸ δὲ γαλαζὸς κατὰ τὸ συνών. γαλανός.

1) Ὁ ἔχων τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα ἢ ὁ ὢν κυανοῦς κοιν.: Γαλάζιος οὐρανός. Γαλάζια πέτρα. Γαλάζιο αἷμα - φόρεμα - φουστάνι - χρῶμα κττ. κοιν. Γαλάζιο φῶς ΖΠαπαντων. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 332. Γαλάζιος ἡσκίος ΚΧατζοπ. Πύργ. Ἀσπροπότ. 12. Συνών. γαλανός (1) Α 1. 2) Οὐδ. οὐσ. α) Τὸ κυανοῦ χρώματος ἔνδυμα κοιν.: Ἄσμ.

